

جدول زیر را کامل کنید:

نام کالا / خدمات	مشمول مالیات بر ارزش افزوده	غیرمشمول مالیات بر ارزش افزوده
محصولات تولیدی در کارخانجات گندم کنسرو محصولات گوشتی حمل و نقل درون شهری حبوبات ماهی	✓	-

کالاهای غیرمشمول مالیات بر ارزش افزوده (معاف)

مطابق ماده ۱۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده ۱۷ قسم از کالاها به شرح هر بند آن مشمول معافیت مالیات بر ارزش افزوده هستند که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

- ۱ محصولات کشاورزی فرآوری نشده
- ۲ دام و طیور زنده، آبزیان، زنبور عسل و نوغان
- ۳ انواع کود، سم، بذر و نهال
- ۴ آرد خبازی، نان، گوشت، قند، شکر، برنج، حبوبات و سویا، شیر، پنیر، روغن نباتی و شیر خشک مخصوص تغذیه کودکان.
- ۵ کتاب، مطبوعات، دفاتر تحریر، انواع کاغذ چاپ، تحریر و مطبوعات
- ۶ .....
- ۷ .....
- ۸ .....
- ۹ .....
- ۱۰ .....
- ۱۱ .....
- ۱۲ .....
- ۱۳ .....
- ۱۴ .....
- ۱۵ .....
- ۱۶ .....
- ۱۷ .....

- ۱ حداقل ۲۰ نوع کالا و خدمات مشمول معافیت از مالیات بر ارزش افزوده را با مراجعه به قانون مالیات بر ارزش افزوده پیدا کنید و بنویسید.
- ۲ آیا به فعالیت اتباع خارجی که در داخل ایران کالا خرید می کنند، مالیات بر ارزش افزوده تعلق می گیرد؟ توضیح دهید.

کار عملی ۱

یک نمونه از فرم پروانه کسب مربوط به اشخاص حقیقی را تهیه کنید؛ و در خصوص محتویات آن فرم و مقایسه با کد اقتصادی و شناسه ملی با هم کلاسی های خود بحث کنید.

کار عملی ۲

به کمک هم کلاسی های خودتان، نمونه گواهی ثبت نام مالیات بر ارزش افزوده را تهیه کنید؛ و در خصوص محتویات آن بحث کنید.

ردیف	شاخص های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث های گروهی و مسئولیت پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال درباره آنها				
۵	ارائه نتیجه گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف مالیات بر ارزش افزوده				
۷	تعریف کد اقتصادی				
۸	شناسه ملی چیست				
۹	موارد مشمول مالیات بر ارزش افزوده				
۱۰	تعریف امضا الکترونیک				

قوانین و مقررات مالیات بر ارزش افزوده

مجموعه قوانین و مقرراتی که مشمول عرضه کالاها و ارائه خدمات در ایران و همچنین واردات و صادرات کالاها به نحوی که تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری یا تحصیل شده را مشخص نماید، شامل می‌شود.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده

طبق ماده ۱۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده، نرخ مالیات بر ارزش افزوده مشخص گردیده است.

به کمک هم کلاسی‌هایتان نرخ مالیات و عوارض بر ارزش افزوده را از سال ۸۷ تاکنون تنظیم کنید؛ و با هم مقایسه نمایید.

فعالیت ۲۰

نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاهای خاص با نرخ مالیات بر ارزش افزوده مندرج در ماده ۱۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده متفاوت است که شامل کالاهایی همچون

- ۱ انواع سیگار و محصولات دخانیات
- ۲ انواع بنزین و سوخت هواپیما است.

نکته

آیا می‌دانید درصد مالیات بر ارزش افزوده کالاهای خاص مشمول مالیات بر ارزش افزوده، چقدر است؟ با مراجعه به قانون مالیات بر ارزش افزوده به این سؤال پاسخ دهید.

فعالیت ۲۱

در چه مواردی، مالیات بر ارزش افزوده می‌تواند مشمول جرایم شود؟ نام ببرید.

فعالیت ۲۲

موارد جرایم مالیاتی ارزش افزوده

مطابق ماده ۲۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده مؤدیان مالیاتی در صورت انجام ندادن تکالیف مقرر و یا در صورت تخلف از مقررات قانون مالیات بر ارزش افزوده، علاوه بر پرداخت مالیات و عوارض متعلق و جریمه تأخیر مشمول جریمه‌ای به شرح ذیل خواهند بود:

۱ ثبت نام نکردن مؤدیان در مهلت مقرر، معادل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) مالیات و عوارض متعلق تا تاریخ ثبت نام یا شناسایی حسب مورد.

- ۲ عدم صدور صورتحساب معادل یک برابر مالیات و عوارض متعلق
- ۳ عدم درج صحیح قیمت در صورتحساب معادل یک برابر مابه التفاوت مالیات و عوارض متعلق
- ۴ عدم درج و تکمیل اطلاعات صورتحساب طبق نمونه اعلام شده، معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات و عوارض متعلق
- ۵ عدم تسلیم اظهار نامه از تاریخ ثبت نام یا شناسایی به بعد حسب مورد، معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات و عوارض متعلق
- ۶ عدم ارائه دفاتر یا اسناد و مدارک حسب مورد معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات و عوارض متعلق.

مطابق ماده ۲۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده تأخیر در پرداخت مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده در موعد مقرر، موجب تعلق جریمه‌ای به میزان ۲٪ در ماه نسبت به مالیات و عوارض پرداخت نشده و مدت تأخیر خواهد بود.

نکته

با مراجعه به «قانون مالیات بر ارزش افزوده» در خصوص نکات مهم جرایم ماده ۲۲ و ۲۳ با یکدیگر بحث نمایید.

فعالیت ۲۳

مالیات بر ارزش افزوده دریافتی و پرداختی

معمولاً فروشندگان کالا یا خدمات یا محصولات تولیدی کارخانجات، به‌هنگام تنظیم صورتحساب فروش با توجه به سال مالی موردنظر و نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده از خریداران علاوه بر مبلغ صورتحساب فروش، مالیات و عوارض ارزش افزوده نیز دریافت می‌نمایند که توسط خریدار پرداخت می‌گردد به همین دلیل فروشندگان، دریافت‌کنندگان مالیات و عوارض ارزش افزوده و خریداران، پرداخت‌کنندگان مالیات و عوارض ارزش افزوده خواهند بود.

مالیات و عوارض دریافتی از خریداران، بایستی در مهلت مقرر (تا ۱۵ روز پس از هر فصل گزارش اظهارنامه) به حساب سازمان امور مالیاتی واریز گردد که برای سازمان مربوطه مالیات و عوارض دریافتی از مودی مالیاتی محسوب خواهد شد.

با تهیه فرم صورتحساب خرید کالا و خدمات (مطابق با ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم) به کمک دوستان خود در کلاس نسبت به تنظیم یک نمونه از آن اقدام نموده و مستندات مربوط به آن را ضمیمه نمایید.

فعالیت ۲۴

کار عملی ۳

با توجه به اطلاعات زیر مبلغ مالیات و عوارض ارزش افزوده کالاهای زیر را با توجه به نرخ سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۴ محاسبه کنید.

ملاحظات	عوارض ارزش افزوده			مالیات ارزش افزوده			مبلغ صورتحساب (ریال)	نام کالا	ردیف
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲			
							۲۵'۰۰۰'۰۰۰	برنج	۱
							۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	مواد اولیه	۲
							۹۰'۰۰۰'۰۰۰	یخچال	۳
							۴۰'۰۰۰'۰۰۰	ام دی اف	۴
							۸۰'۰۰۰'۰۰۰	شکر	۵
							۳'۲۰۰'۰۰۰	مواد شوینده	۶
							۲۰۵'۲۰۰'۰۰۰	جمع کل (ریال)	

کار عملی ۴

با توجه به اطلاعات کار عملی شماره ۳، مبلغ کل صورتحساب کالاهای مشخص شده را با احتساب مالیات و عوارض ارزش افزوده، به تفکیک هر کالا محاسبه کرده و بنویسید.

ملاحظات	عوارض ارزش افزوده			مالیات ارزش افزوده			مبلغ صورتحساب (ریال)	نام کالا	ردیف
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲			
							۲۵'۰۰۰'۰۰۰	برنج	۱
							۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	مواد اولیه	۲
							۹۰'۰۰۰'۰۰۰	یخچال	۳
							۴۰'۰۰۰'۰۰۰	ام دی اف	۴
							۸۰'۰۰۰'۰۰۰	شکر	۵
							۳'۲۰۰'۰۰۰	مواد شوینده	۶
							۲۰۵'۲۰۰'۰۰۰	جمع کل (ریال)	

کار عملی ۵

شرکت «ساوالان» که به خرید و فروش دستگاه‌های الکترونیکی مشغول است، برخی از کالاهای خود را از شرکت «سپهر» و برخی دیگر را از شرکت «ارشیا» خریداری کرده است. کلیه خریدهای این شرکت به صورت ۵۰٪ نقدی و مابقی چک سه ماهه است.

مطلوب است:

- تهیه فاکتور رسمی خرید جداگانه به تاریخ خریدها از هر کدام از شرکت‌های فروشنده، به طوری که:
- ۱ تمامی مشخصات قید شده در فاکتور به طور کامل نوشته شده باشد.
  - ۲ مالیات و عوارض ارزش افزوده کالاهای خریداری شده نیز با توجه به نرخ سال جاری محاسبه و لحاظ شده باشد.
  - ۳ مبلغ کل صورتحساب قابل پرداخت نیز محاسبه و نشان داده شود.

شرح خریدها

- ۹۵/۱۰/۵ - خرید از شرکت سپهر:
- ۵ عدد تلویزیون ۲۴ اینچ رنگی، هر دستگاه ۸'۵۰۰'۰۰۰ ریال
  - ۱۲ عدد LED ۴۴ اینچ، هر دستگاه ۱۹'۲۰۰'۰۰۰ ریال
  - ۹۵/۱۱/۱۰ خرید از شرکت ارشیا:
  - ۲۰ عدد LED ۵۵ اینچ، هر دستگاه ۳۲'۷۰۰'۰۰۰ ریال
  - ۶ عدد LCD ۴۴ اینچ، هر دستگاه ۲'۳۷۰'۰۰۰ ریال

- ۱ اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده در چه مواقعی از سال تنظیم و ارسال می‌گردد؟ شرح دهید.
- ۲ منظور از گزارش فصلی چیست؟ در این خصوص بحث کنید.

فعالیت ۲۵

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		ناموفق	موفق	ناموفق	موفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزش شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال درباره آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	جرائم مالیاتی ارزش افزوده				
۷	ارزش افزوده دریافتی و پرداختی				
۸	نرخ مالیات بر ارزش افزوده				
۹	معافیت‌های مالیاتی بر ارزش افزوده				
۱۰	نحوه محاسبه مالیات بر ارزش افزوده				

اظهاری نامه مالیات بر ارزش افزوده

مؤدیان مشمول ثبت نام و اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده مکلفاند ظرف مدت ۱۵ روز از پایان هر دوره مالیاتی سه ماهه (مثلاً تا روز ۱۵ تیرماه در مورد دوره مالیاتی بهار) نسبت به تنظیم اظهار نامه مالیاتی خود اقدام نمایند.

فرایند اصلی تنظیم و تسلیم اظهارنامه در این نظام مالیاتی را مشخص کنید.

فعالیت ۲۶

اظهاری نامه مالیات بر ارزش افزوده

فرمی است که در آن مودی مشمول قانون مالیات بر ارزش افزوده، صورت کلیه خریدهای خود (اعم از خرید کالا، مواد، محصول و خدمات) و همچنین صورت کلیه فروشهای خود (اعم از فروش کالا، مواد اولیه، محصول و خدمات) را در آن به سازمان امور مالیاتی، از طریق سامانه مربوط به مالیات بر ارزش افزوده به صورت دوره‌ای (فصلی) اظهار و ارسال می‌کند.

طبق ماده ۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده، اشخاصی که به عرضه کالا و ارائه خدمات و واردات و صادرات آنها مبادرت می‌کنند، به‌عنوان مؤدی شناخته می‌شود؛ و مشمول مقررات این قانون خواهند شد.

نکته

طبق ماده ۱۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده، هر سال شمسی به چهار دوره مالیاتی سه ماهه تقسیم می‌شود.

نکته

در نتیجه:

گزارش‌های فصلی در پایان هر فصل طی اظهارنامه مالیاتی برای هر دوره تهیه و ارسال می‌گردد.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی
سازمان امور مالیاتی کشور

انتهای نامه مالیات بر ارزش افزوده

امروزه شماره نامه ۱۱ قانون مالیات بر ارزش افزوده

نوعه ۱: نسخه عمومی (ویژه کتبه بنگاههای فاقد هزینه سوخت و دخانیات)

شماره کلی		مالیات بر ارزش افزوده	
شماره مالیاتی کشور		شماره مالیاتی	
سال ساختار:	۱۳۸۷	طول دوره مالیاتی (ماه):	۳
مدت دوره مالیاتی:	۱۳۸۷/۱-۷/۱-۱	شماره دوره مالیاتی:	۰۲
		۱۳۸۷/۱-۲۰-۵	

الف. مشخصات و محل فعالیت مؤدی

شماره اقتصادی:	شماره دوره:	شماره ثبت شرکت:	شماره ثبت شرکت:
نام بنگاه مؤسسه:	شماره ثبت:	شماره ثبت:	شماره ثبت:
نام:	نام خانوادگی:	شماره ملی:	شماره ثبت:
استان:	شهرستان:	شهر:	شماره ثبت:
کد پستی - روستا:	کد پستی:	کد پستی:	شماره ثبت:
نشانی:			

ب. محاسبه مانده مالیات و عوارض

ردیف	شرح	جمع مالیات و عوارض
۱	جمع مالیات و عوارض در باطن در زمان فروش کالا و ارائه خدمات نقل از جدول ۱۱	
۲	اکسر می شود، جمع مالیات و عوارض پرداختی قابل محاسبه به عنوان اعتبار مالیاتی انتقال از جدول ۱۳	
۳	اکسر می شود، اضافه پرداختی مالیات و عوارض انتقالی از دوره قبل	
۴	مانده بدهی (بستانکاری) مالیات و عوارض ثبت شرکتی به صورت خالص	

ج. تقسیم فر مورد اشاره پرداختی مالیات و عوارض

فر مورد اشاره در این نامه، به منظور پرداخت مالیات و عوارض است. در صورتی که بدهی خالص بنگاه بستانکاری این فر باشد، با کسر عوارض

شرح نوع درخواست	اطلاعات
درخواست انتقال اضافه پرداختی به دوره بعدی ساختار مؤدی	روشن ۱
درخواست کسر بدهی اضافه پرداختی به مؤدی	روشن ۲

شماره:	تاریخ:	محل:	مهر و امضاء:
این نامه در تاریخ:	در شهر:	در اداره:	شماره ثبت:
شماره ثبت:	شماره ثبت:	شماره ثبت:	شماره ثبت:
شماره ثبت:	شماره ثبت:	شماره ثبت:	شماره ثبت:

جدول ۱: اطلاعات مربوط به فروش و صادرات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	میان سال / خدمات فرسخه شده (ریال)	جمع مالیات و عوارض پرداخت شده (ریال)
۱	فروش کالاها و خدمات مشمول		
۲	فروش کالاها و خدمات معاف		
۳	صادرات کالاها و خدمات (مشمول و معاف)		
۴	جمع فروش و صادرات این دوره		

جدول ۲: اطلاعات مربوط به خرید و واردات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	میان سال / خدمات خریداری کرده شده (ریال)	جمع مالیات و عوارض پرداخت شده (ریال)
۱	خرید کالاها و خدمات مشمول		
۲	خرید کالاها و خدمات معاف		
۳	واردات کالاها و خدمات مشمول		
۴	واردات کالاها و خدمات معاف		
۵	جمع خرید و واردات این دوره		

جدول ۳: محاسبه مانده مالیات و عوارض پرداختی قابل کسر یا استرداد

ردیف	شرح	جمع مالیات و عوارض پرداخت شده (ریال)
۱	جمع کلی مالیات و عوارض پرداختی	
۲	کسری شود مالیات و عوارض پرداختی که قابل کسر از مالیات های فروش یا استرداد نمی باشد از مبلغ کسر دهان ۳۰٪ و استرداد ۱۰٪	
۳	مانده مالیات و عوارض پرداختی که قابل کسر از مالیات های فروش یا استرداد می باشد.	

- ۱ به همراه هم کلاسی هایتان فهرست زمان‌های مربوط به ارسال گزارش‌های فصلی را برای هر دوره گزارش‌های فصلی تهیه کنید.
- ۲ پس از تهیه و تنظیم اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده، پرداخت اظهارنامه مزبور تا چه زمانی باید انجام پذیرد؟ توضیح دهید.
- ۳ اگر در زمان مقرر مبلغ مالیات و عوارض ارزش افزوده توسط مؤدی تسویه نشود، یا ترتیبی برای تسویه آن انجام نپذیرد، چه اتفاقی رخ خواهد داد؟ بررسی کنید؛ و توضیح دهید.
- ۴ اگر مؤدی مالیاتی در زمان مقرر، اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده را تکمیل و ارسال نکند؛ مشمول چه جرائمی خواهد شد؟ (با مراجعه به قانون مالیات بر ارزش افزوده این مورد را بررسی و توضیح دهید).
- ۵ مبلغ خریده‌ها و فروش‌های اعلامی مندرج در اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده از کدام منبع استخراج و استفاده می‌شود؟ چرا؟

اطلاعات زیر از دفاتر شرکت بازرگانی «اردبیل» برای دوره سه ماهه ۹۶/۷/۱ الی ۹۶/۹/۳۰ استخراج شده است.

مطلوب است:

تنظیم اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده:

اطلاعات مربوط: خرید کالا ۱۰۰۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال، فروش کالا ۱۷۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال، برگشت از خرید کالا ۱۵'۰۰۰'۰۰۰ ریال، برگشت از فروش کالا ۳۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال

جدول ۱: اطلاعات مربوط به فروش و صادرات کالاها و خدمات				
ردیف	شرح	بهای ۷۷٪ و خدمات فروخته شده استوار شده از بازرگان	مالیات پرداخت شده از بازرگان	عوارض پرداخت شده از بازرگان
۱	فروش کالاها و خدمات مشمول	۱۴۰۰۰۰۰۰۰	۸۴۰۰۰۰۰۰	۴۲۰۰۰۰۰۰
۲	فروش کالاها و خدمات معاف			
۳	صادرات کالاها و خدمات مشمول و معاف			
۴	جمع فروش و صادرات و مالیات و عوارض این دوره	۱۴۰۰۰۰۰۰۰		۴۲۰۰۰۰۰۰

جدول ۲: اطلاعات مربوط به خرید و واردات کالاها و خدمات				
ردیف	شرح	بهای ۷۷٪ و خدمات خریداری شده از بازرگان	مالیات پرداخت شده از بازرگان	عوارض پرداخت شده از بازرگان
۱	خرید ۷۷٪ و خدمات مشمول با پرداخت مالیات و عوارض	۸۵۰۰۰۰۰۰۰	۵۱۰۰۰۰۰۰۰	۲۵۵۰۰۰۰۰۰
۲	خرید ۷۷٪ و خدمات معاف و ۷۵٪ و خدمات مشمول بدون پرداخت مالیات و عوارض			
۳	واردات کالاها و خدمات مشمول			
۴	واردات کالاها و خدمات معاف			
۵	جمع خرید و واردات و مالیات و عوارض این دوره	۸۵۰۰۰۰۰۰۰	۵۱۰۰۰۰۰۰۰	۲۵۵۰۰۰۰۰۰

جدول ۳: محاسبه مانده مالیات و عوارض پرداختی قابل کسر یا استرداد				
ردیف	شرح	مالیات پرداخت شده از بازرگان	عوارض پرداخت شده از بازرگان	
۱	جمع کل مالیاتها و عوارض پرداختی	۵۱۰۰۰۰۰۰۰	۲۵۵۰۰۰۰۰۰	
۲	انقضای مهلت مالیاتها و عوارض پرداختی که قابل کسر از مالیاتهای فروش یا استرداد می باشد (موضوع ماده ۱۱۷ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۰)			
۳	مانده مالیاتها و عوارض پرداختی که قابل کسر از مالیاتهای فروش یا استرداد می باشد	۵۱۰۰۰۰۰۰۰	۲۵۵۰۰۰۰۰۰	

توجه: براساس تبصره ۲ ماده ۱۱۷ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۰ نرخ مالیات و عوارض بر ارزش افزوده ۴ درصد است که فعالان اقتصادی مکلفاند مالیات را با نرخ ۲/۲ درصد و عوارض را با نرخ ۱/۸ درصد محاسبه کنند؛ و به حسابهای مربوط واریز نمایند.

محاسبات:

$$۱۷۰'۰۰۰'۰۰۰ - ۳۰'۰۰۰'۰۰۰ = ۱۴۰'۰۰۰'۰۰۰$$

فروش خالص کالا

$$۱۴۰'۰۰۰'۰۰۰ \times ۶\% = ۸۴۰'۰۰۰$$

مالیات ارزش افزوده فروش

$$۱۴۰'۰۰۰'۰۰۰ \times ۳\% = ۴۲۰'۰۰۰$$

عوارض ارزش افزوده فروش

$$۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰ - ۱۵'۰۰۰'۰۰۰ = ۸۵'۰۰۰'۰۰۰$$

خرید خالص کالا

$$۸۵'۰۰۰'۰۰۰ \times ۶\% = ۵'۱۰۰'۰۰۰$$

مالیات ارزش افزوده خرید

$$۸۵'۰۰۰'۰۰۰ \times ۳\% = ۲'۵۵۰'۰۰۰$$

عوارض ارزش افزوده خرید

کار عملی ۶

با کمک هم کلاسی‌هایتان به سامانه الکترونیکی مالیات بر ارزش افزوده مراجعه کنید؛ و یک نمونه اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده برای یک دوره (مثلاً دوره دوم) با توجه به مانده خریدها و فروش و درآمدهای یک شرکت و مدارک و مستندات آنها تکمیل کنید.

کار عملی ۷

اطلاعات زیر مربوط به خریدها و فروش‌های یک واحد بازرگانی است که از دفاتر قانونی و مستندات مالی آن واحد استخراج شده است؛ اگر کلیه کالاها و خدمات ارائه شده توسط این واحد بازرگانی مشمول مالیات بر ارزش افزوده باشد، مطلوب است:

اظهار نامه مالیات بر ارزش افزوده این واحد اقتصادی را برای دوره اول تنظیم کنید.

اطلاعات مورد نیاز :

خرید کالا ۴۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال برگشت از خرید کالا ۲'۰۰۰'۰۰۰ ریال
فروش کالا ۵۲'۰۰۰'۰۰۰ ریال برگشت از فروش کالا ۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی
سازمان امور مالیاتی کشور

انتظارنامه مالیات بر ارزش افزوده

موضوع ماده ۲۱ قانون مالیات بر ارزش افزوده

نمونه ۱؛ نسخه عمومی (ویژه گلبه بنگاه‌های فاقد عرضه سوخت و دخانیات)

اداره کلی		مالیات بر ارزش افزوده	
شماره پرونده		شماره دوره مالیاتی اعلام	
۱	۲	۳	۴
۱	۲	۳	۴

الف. مشخصات و محل فعالیت مؤدی

شماره اقتصادی	نام بنگاه اقتصادی	شماره ثبت	شماره ثبت مالیاتی
شماره شناسی	نام خانوادگی	نام	شماره ملی
استان	شهرستان	شهر	
کد پستی ۵ رقمی	کد تلفن	کد ملی	
نشانی			

ب. معاینه مانده مالیات و عوارض

ردیف	شرح	مالیات زمین	عوارض ارجح
۱	بسیج مالیات و عوارض مستحقه بابت فروش کالا و ارائه خدمات (قبل از جدول ۱)		
۲	کمتر می شود مجموع مالیات و عوارض قابل معاینه به طور اجماع مالیاتی اعلام جدول ۳		
۳	کمتر می شود اضافه پرداختی مالیات و عوارض اعلامی از جدول ۱		
۴	مانده بدهی (استثنای مالیات و عوارض (استثنای به صورت جداگانه)		

این مانده بدهی مالیات و عوارض بر ارزش افزوده هر یک با توجه به نرخهای مقرر باید به حسابها بانکی جداگانه ای که توسط اداره کل مسئول بروداد مالیات بر ارزش افزوده موافق اعلام گردیده بازوی شود.

ج. تصمیم فر مورد اضافه پرداختی مالیات و عوارض

انواع	شرح نوع درخواست
روشی ۱	درخواست انتقال اضافه پرداختی به دوره بعدی عملکرد مؤدی
روشی ۲	درخواست استرداد اضافه پرداختی به مؤدی مستوفی بابت اضافه پرداختی از طرف دولت و بازگرداندن اظهارنامه مؤلفه بده
توسط مؤدی تکمیل شود	شماره
	تاریخ
وسط اداره امور مالیاتی تکمیل شود	شماره
	تاریخ

جدول ۱: اطلاعات مربوط به فروش و صادرات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	بهای کالاها و خدمات فروخته / صادر شده از پال	مالیات معافه از پال	عوارض معافه از پال
۱	فروش کالاها و خدمات مشمول			
۲	فروش کالاها و خدمات معاف			
۳	صادرات کالاها و خدمات مشمول و معاف			
۴	جمع فروش و صادرات و مالیات و عوارض این دوره			

جدول ۲: اطلاعات مربوط به خرید و واردات کالاها و خدمات

ردیف	شرح	بهای کالاها و خدمات خریداری / وارد شده از پال	مالیات پرداخت شده از پال	عوارض پرداخت شده از پال
۱	خرید کالاها و خدمات مشمول یا پرداخت مالیات و عوارض			
۲	خرید کالاها و خدمات معاف و ۶٪ و ۱۲٪ مشمول بدون پرداخت مالیات و عوارض			
۳	واردات کالاها و خدمات مشمول			
۴	واردات کالاها و خدمات معاف			
۵	جمع خرید و واردات و مالیات و عوارض این دوره			

جدول ۳: محاسبه مانده مالیات و عوارض پرداختی قابل کسر یا استرداد

ردیف	شرح	مالیات پرداخت شده از پال	عوارض پرداخت شده از پال
۱	جمع کلی مالیات‌ها و عوارض پرداختی		
۲	کم می‌شود مالیات‌ها و عوارض ردیفی که از مالیات‌ها و عوارض دوره پیش‌تر است و موضوع تصدیق نامه است (ماده ۱۷۹)		
۳	مانده مالیات‌ها و عوارض پرداختی که قابل کسر از مالیات‌های فروش یا استرداد می‌باشد		

ردیف	شاخص های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزش شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث های گروهی و مسئولیت پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال درباره آنها				
۵	ارائه نتیجه گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده				
۷	گزارش فصلی چیست؟				
۸	فرایند اصلی تنظیم و تسلیم اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده				
۹	نحوه ارسال اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده با استفاده از نرم افزار				
۱۰	طراحی فرم مالیات بر ارزش افزوده				

شناسایی اعتبار مالیاتی و تسویه آن

۱ هرگونه مالیات بر ارزش افزوده پرداخت شده در زمان خرید توسط مویدان اعم از واردکنندگان، تولیدکنندگان، توزیع کنندگان و صادرکنندگان که در این نظام مالیاتی به عنوان عامل وصول و نه پرداخت کننده مالیات شناسایی می گردند، طلب ایشان از دولت محسوب می شود و به صورت فصلی با سازمان امور مالیاتی کشور تسویه می گردد.

۲ تسویه مطالبات مؤدیان بابت مالیات های پرداختی ایشان در زمان خرید یا از طریق کسر از مطالبات دریافتی از خریداران و یا از طریق استرداد توسط سازمان امور مالیاتی کشور به ایشان صورت می پذیرد.

فعالیت ۲۸

- ۱ آیا می دانید منظور از تهاتر در زمان تسویه مالیات بر ارزش افزوده چیست؟ توضیح دهید.
- ۲ چه زمانی مؤدی مالیاتی به سازمان امور مالیاتی کشور از بابت مالیات ارزش افزوده بدهکار می گردد؟ توضیح دهید.

مأخذ محاسبه عوارض و مالیات بر ارزش افزوده

طبق ماده ۱۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده، مأخذ محاسبه عوارض و مالیات ارزش افزوده، بهای کالا یا خدمات مندرج در صورت حساب خواهد بود. در مواردی که صورت حساب موجود نباشد، یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب اسناد و مدارک مثبت، احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست، مأخذ محاسبه مالیات و عوارض، بهای روز کالا یا خدمات به تاریخ روز تعلق مالیات و عوارض است و در مورد برگشت کالا، فروشنده باید مالیات و عوارض مربوط به کالای برگشت شده را به خریدار برگرداند.

وظایف و تکالیف قانونی مؤدیان مالیات بر ارزش افزوده:

- ۱ ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده
- ۲ صدور صورت حساب
- ۳ وصول مالیات و عوارض
- ۴ تسلیم اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده
- ۵ ثبت و نگهداری اسناد و مدارک

فعالیت ۲۹

- ۱ اگر اسناد و مدارک موجود در شرکت با محتویات اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده مطابقت نداشته باشد کوتاهی از طرف چه کسی است و چه عواقبی برای شرکت یا واحد اقتصادی خواهد داشت؟
- ۲ به کمک هم کلاسی های خود بررسی کنید که نحوه پرداخت مالیات و عوارض ارزش افزوده در زمان مقرر و تعیین شده به سازمان امور مالیاتی کشور به چه شکلی انجام می شود؟

شیوه محاسبه و ثبت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده

در راستای اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده و تکالیف قانونی مربوط و با توجه به رهنمودهای حسابداری جامعه حسابداران رسمی ایران در زمینه ثبت حسابداری مالیات بر ارزش افزوده مؤدیان ثبت نام شده و مکلف به وصول این مالیات و عوارض باید در دفاتر کل سر فصل حساب‌هایی با عناوین ذیل افتتاح گردد.

■ سایر حساب‌های دریافتنی - مالیات بر ارزش افزوده

■ سایر حساب‌های پرداختنی - مالیات بر ارزش افزوده

نحوه ثبت مالیات بر ارزش افزوده در دفتر روزنامه عمومی:

دفتر روزنامه عمومی

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ			ردیف
				سال	ماه	روز	
xxxx	xxxx xxxx		خرید کالا / مواد اولیه سایر حساب‌های دریافتنی - مالیات بر ارزش افزوده موجودی نقد / حساب‌های پرداختنی				
xxxx	xxxx						

ثبت مربوط به صورتحساب خرید با پرداخت عوارض و مالیات ارزش افزوده مشمولین قانون مالیات بر ارزش افزوده.

دفتر روزنامه عمومی

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ			ردیف
				سال	ماه	روز	
xxxx	xxxx		موجودی نقد / حساب‌های دریافتنی فروش کالا / مواد اولیه سایر حساب‌های پرداختنی - مالیات بر ارزش افزوده				
xxxx	xxxx						

ثبت مربوط به صورتحساب فروش یا خدمات با پرداخت عوارض و مالیات ارزش افزوده مشمولین قانون مالیات بر ارزش افزوده.

مودیان مالیات بر ارزش افزوده، پس از وصول مالیات‌ها در هنگام فروش کالا یا ارائه خدمات مشمول قانون مالیات بر ارزش افزوده باید در پایان هر دوره مالیاتی، اقدام به تکمیل اظهارنامه و تسویه حساب مالیاتی نمایند. در این حالت ثبت زیر نوشته خواهد شد:

دفتر روزنامه عمومی

ردیف	تاریخ			شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه	سال				
				سایر حساب‌های پرداختنی - مالیات بر ارزش افزوده سایر حساب‌های دریافتنی (سازمان امور مالیاتی) سایر حساب‌های دریافتنی - مالیات بر ارزش افزوده موجودی نقد (واریز مانده بدهی) بابت ثبت مربوط به تهاتر مالیات و عوارض ارزش افزوده در پایان دوره سه ماهه برای تسویه حساب با سازمان امور مالیاتی		xxxx xxxx xxxx xxxx	

در ثبت تهاتر مالیات و عوارض ارزش افزوده چنانچه جمع مالیات و عوارض ارزش افزوده فروش بزرگ‌تر از جمع مالیات و عوارض ارزش افزوده خرید باشد، آنگاه مؤدی مالیاتی باید با پرداخت وجه نقد حداکثر تا ۱۵ روز پس از اتمام دوره گزارش فصلی، نسبت به تسویه حساب با سازمان امور مالیاتی اقدام کند و در حالت عکس، مابه التفاوت موجود تحت عنوان طلب از سازمان مالیاتی در دوره‌های بعدی لحاظ و مورد محاسبه قرار خواهد گرفت.

نکته

در پایان یک دوره سه ماهه (۹۵/۱/۱ تا ۹۵/۳/۳۱) مانده خالص خرید کالا ۸'۰۰۰'۰۰۰ ریال و مالیات بر ارزش افزوده خرید، ۷۲۰'۰۰۰ ریال است. همچنین مانده خالص فروش کالا ۱۱'۰۰۰'۰۰۰ ریال و مالیات بر ارزش افزوده فروش آن نیز ۹۹۰'۰۰۰ ریال است. اگر شرکت، «مشگین شهر» بخواهد در تاریخ ۹۵/۴/۱۵ مالیات بر ارزش افزوده مزبور را تسویه نماید، ثبت سند حسابداری مربوط به تهاتر آن به قرار زیر خواهد بود.

شماره سند:		شرکت مشگین شهر		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵/۴/۱۵		سند حسابداری		تعداد ضمائم: ۲	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱	۲۰۰۰۰۹	سایر حساب‌های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده		۹۹۰'۰۰۰	
۲	۱۰۴۰۰۱	سایر حساب‌های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده			۷۲۰'۰۰۰
۲	۱۰۰۰۰۱	موجودی نقد - بانک			۲۷۰'۰۰۰
جمع: نهصد و نود هزار ریال				۹۹۰'۰۰۰	۹۹۰'۰۰۰
شرح سند: بابت تهاتر مالیات ارزش افزوده خرید و فروش و واریز بدهی مالیات دوره به حساب امور مالیاتی					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۸

شرکت تولیدی «بیله سوار» رویدادهای مالی زیر را در تاریخ‌های مشخص شده انجام داده است.
 ۹۵/۲/۵ خرید ۲۰۰۰ کیلوگرم مواد اولیه A به ازای هر کیلوگرم ۵۲'۰۰۰ ریال به صورت نقد.
 ۹۵/۲/۳۱ خرید ۱۰۰۰۰ کیلوگرم مواد اولیه B به ازای هر کیلوگرم ۶۳'۰۰۰ ریال به طور نصف نقد باقیمانده با صدور چک ۴۰ روزه.
 ۹۵/۳/۱۰ فروش ۵۰۰ کیلوگرم از مواد اولیه A و ۲۲۰ کیلوگرم از مواد اولیه B به ترتیب از قرار هر کیلو ۶۵'۰۰۰ ریال و ۷۹'۰۰۰ ریال، به صورت $\frac{1}{4}$ نقد و باقیمانده وصول سفته دو ماهه.

مطلوب است:

- ثبت رویدادهای مالی فوق در سند حسابداری شرکت با احتساب نرخ عوارض و مالیات ارزش افزوده سال ۱۳۹۵ و انتقال به حساب‌های مربوط.
- ثبت مربوط به تسویه عوارض و مالیات بر ارزش افزوده به تاریخ ۹۵/۴/۱۰.

شماره سند:		شرکت :		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند:		شرکت :		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند:		شرکت :		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند:		شرکت :		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

جدول زیر را کامل کنید.

ردیف	شرح	مالیات بر ارزش افزوده فروش	عوارض بر ارزش افزوده فروش
۱	اگر در زمان تسویه مالیات و عوارض بر ارزش افزوده مانده مالیات و عوارض بر ارزش افزوده خرید ۴۳۹۸۰۰۰۰ ریال باشد و مبلغ وجه نقد پرداختی به سازمان امور مالیاتی ۶۸۵۰۰۰۰ ریال تعیین شود، مانده مالیات و عوارض بر ارزش افزوده فروش چه مبلغی بوده است؟	؟	؟

کار عملی ۹

عملیات خرید کالا در یک فروشگاه برای سه ماهه سوم سال (فصل پاییز) به شرح زیر است:

فروشنده	شماره فاکتور	تاریخ خرید	شرایط خرید	مالیات بر ارزش افزوده	عوارض بر ارزش افزوده	مبلغ قابل پرداخت
فروشگاه الف	۰۰۴۲۰	۹۵/۷/۷	نسیه	۷۲۰'۰۰۰	۳۶۰'۰۰۰	۱۳'۰۸۰'۰۰۰
شرکت ب	۰۰۰۵۹۸	۹۵/۷/۱۸	نقدی	۸۷۰'۰۰۰	۴۳۵'۰۰۰	۱۵'۸۵۰'۰۰۰
تولیدی ج	۰۴۲۹۴۷	۹۵/۸/۲۵	چک سه ماهه	۱'۳۰۲'۰۰۰	۶۵۱'۰۰۰	۲۳'۶۵۳'۰۰۰
کارخانه د	۰۳۹۲۵۱	۹۵/۹/۱۰	سفته دو ماهه	۱'۸۳۰'۰۰۰	۹۱۵'۰۰۰	۳۳'۲۴۵'۰۰۰
فروشگاه هـ	۰۰۰۶۱۰	۹۵/۹/۲۰	$\frac{1}{2}$ نقد و مابقی نسیه	۵۲۲'۰۰۰	۲۶۱'۰۰۰	۹'۴۸۳'۰۰۰

عملیات فروش کالای مربوط به فروشگاه مذکور برای سه ماهه سوم سال (فصل پاییز) به شرح زیر است:

خریدار	شماره فاکتور	تاریخ فروش	شرایط فروش	مالیات بر ارزش افزوده	عوارض بر ارزش افزوده	مبلغ قابل پرداخت
شرکت A	۰۰۰۵۷	۹۵/۷/۱۲	نقدی	۴۲۰'۰۰۰	۲۱۰'۰۰۰	۷'۶۳۰'۰۰۰
تولیدی B	۰۰۰۵۸	۹۵/۸/۳۰	$\frac{1}{4}$ نقدی و مابقی چک ۲ ماهه	۱'۱۸۸'۰۰۰	۵۹۴'۰۰۰	۲۱'۵۸۲'۰۰۰
مؤسسه F	۰۰۰۵۹	۹۵/۹/۲۵	نسیه	۵۱۶'۰۰۰	۲۵۸'۰۰۰	۹'۳۴۷'۰۰۰
فروشگاه E	۰۰۰۶۰	۹۵/۹/۳۰	نقدی	۱'۴۷۰'۰۰۰	۷۳۵'۰۰۰	۲۶'۷۰۵'۰۰۰

مطلوب است:

۱ با توجه به تاریخ خرید و فروش‌های مندرج در جدول، ثبت‌های مربوط به آنها را با احتساب مالیات و عوارض بر ارزش افزوده بنویسید و در حساب‌های مربوطه در دفتر کل به ثبت رسانده و مانده‌گیری کنید.

۱ ثبت مربوط به تهاتر مالیات و عوارض ارزش افزوده را نوشته و مبلغ مربوط به تسویه حساب قابل ارائه به سازمان امور مالیاتی (مالیات بر ارزش افزوده) را مشخص کنید.

ردیف	شاخص های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزش شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث های گروهی و مسئولیت پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال درباره آنها				
۵	ارائه نتیجه گیری صحیح و مستندسازی				
۶	اعتبار مالیاتی و نحوه ثبت آن				
۷	تکالیف قانونی مؤدیان مالیات بر ارزش افزوده				
۸	نحوه محاسبه و ثبت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده				
۹	نحوه تهاتر مالیات بر ارزش افزوده				
۱۰	نحوه تسویه مبلغ مالیات بر ارزش افزوده در موعد مقرر				

ارزشیابی شایستگی مالیات بر ارزش افزوده

شرح کار:

- ۱ کنترل اسناد و مدارک مشمول مالیات بر ارزش افزوده
- ۲ محاسبه مالیات بر ارزش افزوده
- ۳ تکمیل اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده در سامانه مربوطه
- ۴ ثبت دریافت و پرداخت مالیات بر ارزش افزوده در دفاتر قانونی

استاندارد عملکرد: توانایی ثبت و محاسبه مالیات بر ارزش افزوده، طبق قانون مالیات بر ارزش افزوده و آیین‌نامه‌های سازمان امور مالیاتی بر اساس اسناد و مدارک مثبت.

شاخص‌ها:

- ۱ کنترل اسناد و مدارک مشمول بر مالیات بر ارزش افزوده
- ۲ محاسبه مالیات بر ارزش افزوده
- ۳ تکمیل اظهارنامه مالیاتی بر ارزش افزوده در سامانه مربوطه
- ۴ ثبت دریافت و پرداخت مالیات بر ارزش افزوده در دفاتر قانونی

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: شرایط: میز و صندلی، اتاق کار، رایانه، ملزومات اداری، ماشین حساب، نرم‌افزار، قانون مالیات بر ارزش افزوده، آیین‌نامه معاملات.

ابزار و تجهیزات: میز و صندلی، اتاق کار، رایانه، ملزومات اداری، ماشین حساب، نرم‌افزار، قانون مالیات بر ارزش افزوده، آیین‌نامه معاملات.

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنجار
۱	کنترل مستندات مشمول بر مالیات بر ارزش افزوده	۱	
۲	انجام محاسبات مالیات بر ارزش افزوده	۲	
۳	تکمیل اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده	۲	
۴	ثبت دریافت و پرداخت مالیات بر ارزش افزوده در دفاتر قانونی	۲	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنجار برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.